

4688 SAYILI KAMU GÖREVLİLERİ SENDİKALARI KANONU DEĞERLENDİRİLMESİ

-Bülten Kurulu-

Kamu emekçilerinin 11 yıllık sendikal mücadelesi için bir milat olarak kabul edilebilecek olan 4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu 25 Haziran 2001 tarihinde TBMM'ce kabul edilmiş, 12 Ağustos tarihinde Cumhurbaşkanlığı'nca onaylanarak 12 Eylül tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Bu Yasa Anayasanın 90. Maddesine, 87, 98, 151 sayılı ILO sözleşmelerine aykırı bir yasadır. Gerek bu sözleşmelerde gerekse de sözleşmelerin uygulanmasına dair uzmanlar komitesi görüşlerinde ve yerleşmiş içtihatlarda, sendikaları belirli kaplara zorlayacak, yani sendikaların iç işleyişlerine ve yapılarına müdahale edecek tarzda yasalar çıkartılmayacağı açıkça belirtilmektedir. Bu konuda daha da öte, mevcut yasaların bile ILO sözleşmeleri ile tanınan hakları kısıtlayıcı veya engelleyici tarzda uygulanamayacağı belirtilmektedir. Bu nedenlerle sendikal örgütlenme ve mücadele konusunda son derece ciddi kısıtlama ve yasaklamalar getiren bu Yasa evrensel hukuk normlarına aykırı bir yasadır.

Yasasının içeriği özetle şöyledir.

• Yasa sendikal hareketimizin ortaya çıktığı dönemde temel taleplerimiz içersinde yer alan işçi ve memur emekçilerin ortak örgütlenmesinin engelleyen bir öz taşımaktadır. Sözleşme ve statü temelinde çalışmanın karşılığı olan işçilik ve memurluk somut olarak yaşadığımız bir farklılıktır. Ancak bu farklılık işyerlerinde üretim süreçlerini parçalayan, çalışanları bölen bu nedenle sendikaları güçsüzleştiren bir farklılıktır ve aşılacak zorundadır. Bu Yasa birlikte örgütlenmenin önüne yasaklar koymaktadır.

• Tıpkı Anayasa'da olduğu gibi, Yasa grev ve toplu sözleşme konusunda sessiz kalmıştır. Yani Yasa'da grev ve toplu sözleşme konusunda her hangi bir hüküm bulunmamaktadır. Başka bir ifadeyle Yasa, grev ve toplu sözleşme konusunda bir yasak getirmemektedir.

• Yasa 11 hizmet kolu tanımlayarak, bu esasa göre örgütlenmeyi getirmektedir. Madencilik faaliyetleri Enerji, Sanayi ve Madencilik hizmetleri hizmet kolu olarak tanımlanmıştır.

• Sendikal faaliyetler mesai saatinde işveren iznine bağlanarak sendikal çalışma işverene bağlı hale getirilmeye çalışılıyor.

• Sendikal faaliyet spor, verimlilik, hizmetiçi eğitim, görüş sunma düzeyine indirilmek isteniyor.

• Profesyonel sendikacılık zorunlu hale getirilerek hem yöneticiler işyerinden kopartılıyor, hem de zaten ekonomik açıdan güçsüz olan sendikalarımız kaldıramayacakları bir yük altına sokuluyor.

• Yasa askeri kurumlarda çalışan sivil memurlar, ceza ve infaz kurumu çalışanları, kurumların güvenlik işlerinde çalışanlar, denetim elemanları, bölge, il, ilçe amirleri dahil 400-500 bin kişiyi kapsam dışı bırakmaktadır.

• Halen kurulu bulunan Asim Sen, Tüm Yargı Sen, ÖES kapatılmakta, Enerji Yapı Yol Sen, Tüm Sosyal Sen vb. sendikalar bölünmektedir.

• Yasa toplu görüşme hükmü getiriyor. Ayrıca Toplu görüşme sonunda uzlaşma metni imzalanırsa bile TBMM tarafından gerekleri yapılmadığı sürece hiçbir bağlayıcılığı yok.

• Bu görüşmede çalışanlar tarafı farklı görüşü benimseyen sendikalarca temsil ediliyor. Devlet bu sendikalar görüşme masasında karşı karşıya getirerek sendikaları yıpratmaktadır.

• Toplu görüşmede ücretler ilişkin talepler görüşme kapsamına alınıyor. Atama, yükselme, lojman, kreş yemek, servis vb. gibi idari ve sosyal konular kapsam dışında bırakılıyor. (Oysa bu konular Kurum idari kurullarında görüşülerek çözüme kavuşturulabilir nitelikteki sorunlardır.)

Yasa, bütün bu nedenlerle, örgütlülüğü güvence altına almak yerine, var olan örgütlülüğün önüne geçen, sınırlandıran ve onu içten tüketen bir nitelik gösteriyor. Ancak kamu emekçilerinin sendikal mücadelesi ciddi bir birikime sahiptir. Bu birikim ve mücadele iradesi hem var olan sorunları hem de Yasanın doğuracağı yeni sorunları açacaktır.

Temel sorun Yasanın kendisi değildir. Son yirmi yıldır uygulanan temel ekonomik politika olan neo-liberal politikaların doğurduğu yoksullaşma, rantçılık, siyasal ve insani çürüme sorunlarına karşı durabilmek ve siyasal işleyişi, tüm çalışanların çıkarına yeniden örgütleyebilmek çok daha önemli bir sorundur. Bunun için örgütlenme gerekliliğini, örgütlü mücadelenin gerektiğini yeniden anımsamak, bu gerçeğe uygun düşünmek ve davranmak başta mühendisler olmak üzere herkesin görevi olacaktır.

YASA'da NELER VAR?

- 1- Toplu Görüşme düzeni öngörülüyor. Devlet şimdi olduğu gibi çalışma koşullarını belirlemede tek yetkili.
- 2- Grev hakkı tanımlanmamış.
- 3- 420.000 kamu çalışanının sendikalaşma hakkı yasaklanıyor. Ceza infaz kurumları, Milli Savunma Bakanlığı ve askeri işyerleri, emniyet çalışanları (resmi-sivil), merkezi denetim elemanları vb. pek çok kesim sendikal haklardan yararlanamıyor. Asim-Sen, Tüm Yargı-Sen kapatılıyor.
- 4- İşyeri temsilcilerinin seçim hakkı sınırlanıyor. 20 kişiden az işyerleri işyeri temsilcisi seçemiyor. İşyerinde temsilci seçmek için çalışanların %51'ini üye yapmak gerekiyor.
- 5- Üyelik ödentisi alabilmek için işkolunda %5'den fazla üyeye sahip olmak.
- 6- Sendika merkez ve konfederasyon yöneticileri aylıksız izinli sayılarak zorunlu profesyonellik getiriliyor.
- 7- Sendikaların, işkollarının belirlenmesi tamamen siyasi iktidarın isteğine bırakılıyor.
- 8- Sendikalar verimlilik araştırması yapan, spor sahası kitaplık kuran yardımlaşma birliklerine dönüştürülüyor.
- 9- Sendikanın her türlü faaliyeti işverenin iznine tabi kılınıyor, devlet güdümlü bürokratik yapıların oluşturuluyor.
- 10- Yönetim Denetim, Disiplin Kurulu üye sayıları sırasıyla en az 3 en çok 7; en az 3 en çok belirsiz; en az 3 en çok 5 ile sınırlandırılıyor.
- 11- Sendika şubeleri en az 500-kishi ile kurulabiliyor.

NELER OLMALI?

- Toplu Sözleşme hakkımız vazgeçilemez. İşverenin tek yanlı belirleyiciliğine son verilmelidir.
- Grev hakkı üyelerin ekonomik ve toplumsal çıkarlarını korumak için temel sendikal haklardan birdir.
- Türkiye'nin imzaladığı 87, 98 ve 151 sayılı sözleşmelerde örgütlenme ve toplu sözleşme hakkı her kamu çalışanına tanınıyor. Herkese koşulsuz sendika hakkı en temel insan hakkıdır.
- Büyük kentler dışında birçok iş yerlerimizde 20'den az çalışan bulunmaktadır. Buralarda temsilci seçememek sendikal çalışma yapamamak demektir.
- 5- Her sendika üyesinden koşulsuz olarak aidat alabilmelidir.
 - 6- Bu durum maddi sıkıntı içinde olan sendikalarda aidat gelirlerinin ya tamamının yöneticileri finanse etmesinde kullanılmasını yada sendikaların yönetici bulamamasına neden olacak.
 - 7- İşkollarının belirlenmesi sendikaların iradesine bırakılmalıdır.
 - 8- Sendikalar çalışanların ekonomik, demokratik ve siyasal haklarını geliştirmeyi hedefleyen örgütlerdir.
 - 9- Devlet güdümlü sendikacılık yerine, özgür demokratik katılımcı sendikal yapılar olmalıdır.
 - 10- Sendika üyelerinin sayısını çalışanlar genel kurullarında özgürce belirleyebilmelidir.
 - 11 - Pek çok sektörde illerde 500 kamu çalışanı bile yok. Dolayısıyla sendikamız dahil illerin çoğunda şube bile açılmıyor. Sayıya bakılmak-